

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/110/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2221200167
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2221200167.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. L., nar. XX.XX.XXXX a O. L., nar. XX.XX.XXXX, obe deti zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, deti rodičov: matky P. Z., nar. XX.XX.XXXX, t.č. bytom G. Y. č. XXX, zast. splnomocnenou zástupkyňou JUDr. S. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. B. XX, a otca O. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. P. XXX, P., právne zast. JUDr. Natáliou Kubáňovou, advokátkou so sídlom Zsigmonda Mórica 5707, Dunajská Streda, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o návrhu otca maloletých na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 3. novembra 2021, č.k. 15P/1/2021-390, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

odôvodnenie:

1. Uznesením, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zverenia maloletých do jeho osobnej starostlivosti s tým, že matka bude oprávnená stretávať sa s maloletými deťmi každú sobotu od 10.00 hod. do 15.00 hod. v bydlisku otca za jeho stálej prítomnosti.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CMP), ust. § 2 ods. 1, § 367 ods. 1 až 3 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) ako aj čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na súde prebieha vo veci samej konanie o návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, v ktorom na pojednávaní dňa 19.04.2021 súd na základe dohody rodičov nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Striedavá starostlivosť sa mala realizovať v týždenných intervaloch a to tak, že otec bude mať v starostlivosti maloleté deti od nedele od 17:00 hod. nepárneho týždňa do nedele 17:00 hod. párneho týždňa a matka bude mať v starostlivosti maloleté deti od nedele 17:00 hod. párneho týždňa do nedele 17:00 hod. nepárneho týždňa, pričom ten rodič, ktorý má mať maloleté deti v osobnej starostlivosti v nasledovný týždeň si deti príde vyzdvihnúť v nedeľu do miesta, kde sa budú maloleté nachádzať u druhého rodiča. Po dobu trvania striedavej starostlivosti výživné sa neurčilo. Otec dňa 27.10.2021 podal predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý zdôvodnil tým, že počas odovzdávania mal. detí medzi rodičmi pravidelne dochádza ku konfliktom, slovným potýčkam, fyzickým útokom zo strany matky maloletých detí a končia sa podaním trestných oznámení. Osočovania a napádania osoby otca sa dejú za prítomnosti maloletých a za prítomností príbuzných zo strany matky. Dňa 27.09.2021 počas odovzdávania detí zaútočila na otca sestra matky tak, že do maloletej hodila kameň (hádzala kamene do otca, pričom matka maloletých bola prítomná a nijak jej nezabraňovala, ba zapojila sa do hádok), otec priložil ako dôkaz trestné oznámenie, ktoré podal na OOPZ Šamorín, vedené pod v č. 263.21/1149. V októbri 2021 počas preberania maloletého dieťaťa z

ničoho nič na otca a na maloletú zaútočila sestra matky palicou (matka maloletých sa prizerala) otec dostal úder do nohy, následkom čoho je teraz práceneschopný (má zlomenú nohu) a podal trestné oznámenie. Situácia sa podľa navrhovateľa stále viac vyhrocuje. Od apríla 2021 pravidelne raz týždenne navštevuje súdom nariadené sedenia v TENENET, o.z. Senec, ktorá o uvedenom neúnosnom stave má vedomosť, podľa návrhu otca pracovníčka TENENET maloleté deti manipuluje, pričom odmieta objektívne reálne pomáhať a riešiť uvedený stav. Následkom umelo vytvoreného styku maloletých detí s matkou deti trpia po psychickej a aj fyzickej stránke (majú bolesti brucha, vracajú, neustále plačú), tento stav sa len zhoršuje a otec má vážnu obavu o ich zdravie a bezpečnosť. Maloletú A. otec musel zobrať aj k psychologičke. Otec tiež poukázal na odporúčanie detského lekára a CD nosič, na ktorom je zachytené správanie sa maloletej dcéry A., keď ju chce odovzdať podľa nariadeného neodkladného opatrenia matke, otec tvrdí, že uvedené správanie maloletej A. je pravidelné a už sa pridáva aj maloletá dcéra O., ktorá už rovnako odmieta ísť ku svojej matke. Dňa 17.10.2021 mala matka otcovi podľa nariadeného neodkladného opatrenia odovzdať maloletú O. (ktorá má 2 roky), avšak podľa tvrdenia otca do dnešného tak neučinila. Podľa dohody s otcom a s pracovníčkou TENENET mala matka dieťa odovzdať v bydlisku otca, nakoľko otec má zlomenú nohu a nemôže šoférovať. Za matkou odmietajú otca zobrať aj jeho známi, nakoľko sa nechcú zúčastňovať napádania osoby otca. Matku maloletých sa otec snažil kontaktovať a zistiť dôvod, že prečo maloletú O. neodovzdala, ale bezvýsledne, ignoruje otca aj vykonateľné rozhodnutie súdu. Otec potom kontaktoval pracovníčku TENENET, a následne aj ÚPSVaR Dunajská Streda, ale márne, preto zavolať na OOPZ Leopoldov, polícia bola na kontrole, matka maloletých im však klamala, uviedla, že sa dohodla s pracovníčkou TENENET, aby dieťa bolo už len v jej starostlivosti, následne otcovi napísala, že sú dohodnuté s pracovníčkou TENENET, že maloleté dieťa otcovi neodovzdajú. Dňa 19.10.2021 otec na OOPZ podal trestné oznámenie vo veci marenia úradného rozhodnutia matkou maloletých detí. Matka maloletú drží pri sebe a odmieta ju vydať, nekomunikuje s otcom, s úradmi a aj políciu zavádza, doposiaľ neumožnila otcovi hovoriť s maloletou O. a ani s jej sestrou A.. Z návrhu otca vyplýva, že opožiadal dňa 22.10.2021 o pomoc aj starostu obce P., ktorý vybavil motorové vozidlo, aj sprievod k matke, až táto napokon otcovi O. vydala. Po prevzatí dieťaťa otec zistil, že je choré, mala teplotu a preto na druhý deň otec vyhľadal pomoc na pohotovosti, kde jej lekár predpísal antibiotiká, sirupy a vitamíny. Podľa názoru otca matka Jessicu vôbec neliečila, deti sú u matky vystavené nebezpečenstvu, je ohrozené ich zdravie, život a zdravý vývoj, deti nechcú k matke ísť, navyše matka je zdravotne labilná, už sa pokúsila aj o samovraždu a to za prítomnosti detí.

3. Súd prvej inštancie sa oboznámil s predloženými dôkazmi a to potvrdením Obce P., zápisnicou z pojednávania zo dňa 19.04.2021, lekáorskými správami z vyšetrenia maloletej O., potvrdením OOPZ Šamorín, SMS komunikáciou otca, lekáorským záznamom matky zo dňa 11.11.2020, súd si obstaral vo veci tiež ďalšie dôkazy a to správu občianskeho združenia TENENET o.z., podanú dňa 29.10.2021 na výzvu súdu, vyjadrenie ÚPSVaR Dunajská Streda zo dňa 29.10.2021, vyjadrenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, Obvodné oddelenie PZ Leopoldov zo dňa 29.10.2021, oboznámil sa aj s podstatným obsahom celého spisu a dospel k záveru, že otec maloletých detí dostatočne neosvedčil neodkladnosť a naliehavosť navrhovaného neodkladného opatrenia, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu. Starostlivosť matky nebola spochybnená, resp. nateraz nebolo osvedčené, že by maloleté deti nemali v domácnosti matky vytvorené vhodné podmienky pre výchovu. V konaní síce bolo osvedčené, že pri realizácii styku otca a aj matky s maloletými deťmi (pri samotnom odovzdávaní maloletých detí) prebiehajú medzi rodičmi konfliktné situácie, ktorých svedkom sú maloleté deti. Rodičia medzi sebou v zásade doteraz komunikovali, striedanie malol. O. sa doposiaľ realizovalo, hoci za pretrvávajúcej konfliktné situácie počas odovzdávania. Zo správy občianskeho združenia TENENET vyplýva, že rodičia striedajú len mal. O., ktorá v kontakte s oboma rodičmi pôsobí prirodzene, maloletá má pozitívnu väzbu na matku aj na otca. V prípade maloletej A. styk s matkou prebieha len za prítomnosti otca a v domácnosti otca, maloletá v kontakte s matkou najprv plače, odmieta kontakt, ale po upokojení a hravou formou začína prirodzene kontakt nadväzovať s matkou, neskôr sa k nej približuje aj fyzicky. Podľa vyjadrenia psychologičky sa predpokladá, že zdroj strachu maloletej A. pri styku s matkou prirodzene vyplýva z mnohopočetných konfliktov, pri ktorých bola maloletá prítomná. Vo vzťahu k maloletej A. v súčinnosti s občianskym združením TENENET prebieha snaha o poradenstvo s prvkami hravej terapie, ktoré je vhodné pre úpravu kontaktu dieťaťa s matkou. Je síce nepochybné, že takáto situácia medzi rodičmi nie je v záujme maloletých detí, ich zdravého vývoja a zachovania a prehlbovania vzťahu s tým-ktorým rodičom, no je zrejme, že v danej veci ide o rodičovský konflikt. Konfliktná situácia medzi rodičmi však sama o sebe neodôvodňuje nutnosť bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami.

4. V danom prípade, podľa názoru prvoinštančného súdu, nebol nijako osvedčený dôvod na zmenu dočasného rozhodnutia o zverení maloletých detí neodkladným opatrením pred konečným rozhodnutím súdu. Otec neosvedčil, aká ujma maloletým deťom hrozí ich zotrvaním v dočasnej striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Inštitút neodkladného opatrenia neslúži na zhojenie partnerských, resp. akýchkoľvek rodičovských nezhôd. V prvom rade sú to rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu svojich detí, preto by sa v záujme svojich maloletých detí mali snažiť dohodnúť sa na výkone ich práv. Až v situácii, kedy rodičovská dohoda nie je možná, resp. realizovateľná bez súdneho rozhodnutia, konfliktná situácia medzi rodičmi je natoľko vážna, že bez zásahu súdu hrozí ujma maloletým deťom, je dôvodné nariadiť neodkladné opatrenie, čo však nebol tento prípad. Súd poukázal aj na skutočnosť, že vo veci je nariadené znalecké dokazovanie, ktoré sa má uskutočniť v dohľadnej dobe, a ktoré má byť podkladom pre rozhodnutie vo veci samej a má poskytnúť súdu komplexný obraz o najvhodnejšom výchovnom prostredí pre maloletých. Preto súd nateraz nevidí dôvod, pre ktorý by mal zmeniť predbežnú úpravu starostlivosti o maloleté deti do času, kým sa nerozhodne vo veci samej. Aktuálne platné neodkladné opatrenie, ktorým sa maloleté deti zverili do striedavej osobnej starostlivosti obom rodičom bolo nariadené na pojednávaní dňa 19.04.2021 práve z dôvodu, že rodičia sami navrhovali takúto formu starostlivosti a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že vo veci bolo potrebné realizovať znalecké dokazovanie, a teda bolo žiadúce, aby bol maloletým deťom ale i rodičom vytvorený primeraný priestor na realizáciu ich práv, vytváranie a utužovanie vzájomného vzťahu a väzieb. S poukazom na uvedené skutočnosti súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

5. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec majúc za to, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a vec nesprávne posúdil. V správe občianskeho združenia TENENET nie sú uvedené závažné skutočnosti. Pracovníčka TENENET bola viackrát prítomná pri realizovaní styku matky s maloletou A., ktorá sa odmietla s matkou stretnúť, svoju nevdôľu prejavila plačom a nekludom. Pracovníčka TENENET z nedbanlivosti neuviedla, že matka maloletú O. odmietla vydať 5 pracovných dní a k jej vráteniu došlo prostredníctvom obecného úradu, tiež neuviedla, hoci o tom mala vedomosť, v akom stave otec maloletú prevzal a to v horúčke a musel s ňou vyhľadať okamžitú lekársku pomoc, o čom otec ako prílohu k návrhu aj predložil lekársku správu aj potvrdenie z obecného úradu P., ktoré jeho tvrdenia jednoznačne preukazujú. Súd sa dôkazmi nezaoberal. Súd síce uviedol, že realizácia styku pri odovzdávaní maloletých detí je problémová, avšak si neuvedomil, že uvedené konflikty sú aj fyzického rázu a všetko sa odohráva za prítomnosti maloletých, pričom situácia sa len vyhrcoje. Súd by mal pri rozhodovaní dbať na záujem maloletých a zabrániť prehlbovaniu konfliktov. Otec poukazuje tiež na to, že deti sa majú rady, sú na seba zvyknuté a preto ani striedavá starostlivosť len u jednej dcéry nie je v ich záujme. Otec predložil súdu CD nosič so záznamom o odovzdávaní detí, ako aj odporúčanie všeobecného lekára, ale súd im nevenoval adekvátnu pozornosť. Z konfliktných odovzdávaní majú deti zdravotné problémy, ktoré sú vyvolané stresovou situáciou a to bolesť brucha, nervozita, plač, neklud. Matka opätovne osvedčila, že sa o deti nevie riadne postarať, nevie riešiť náhodné situácie, ktoré sú pri dvoch maloletých deťoch neustále na dennom poriadku. Otec zdôrazňuje sústavné konflikty medzi rodičmi, ku ktorým pravidelne dochádza, pričom osočovania a napádania osoby otca sa dejú za prítomnosti detí i príbuzných zo strany matky. Napr. počas odovzdávania maloletých na otca zaútočila sestra matky tak, že do malotej dcéry hodila kameň (kamene hádzala do otca, pričom matka bola prítomná a nezabraňovala jej, ba aktívne sa zapojila do hádok), otec k odvolaniu prikladá trestné oznámenie, ktoré podal na OO PZ Šamorín. V októbri 2021 počas preberania malotej sestry matky z ničoho nič na otca a maloletú zaútočila opäť za prítomnosti matky, ktorá sa prizerala a to baseballovou palicou. Otec bránil maloletú a úder dostal do nohy, následkom čoho je práceneschopný, má zlomenú nohu, podal preto trestné oznámenie (o tom však potvrdenie nemá). Od apríla 2021 otec pravidelne raz týždenne navštevuje súdom nariadené sedenia v TENENET. Matka mala v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia zo dňa 19.04.2021 č. 15P/1/2021 odovzdať dňa 17.10.2021 maloletú O. otcovi (a to v bydlisku otca v zmysle dohody s pracovníčkou TENENET, nakoľko ten má zlomenú nohu a nemôže šoférovať), čo však neurobila. Za matkou maloletých odmietajú otca zobrať aj jeho známi, nakoľko neustále dochádza k napádaniu jeho osoby a nechcú sa matkou vytváraných scén zúčastňovať. Otec sa snažil matku telefonicky, sms správami aj e-mailom kontaktovať, ale nereagovala, nepodarilo sa ju skontaktovať ani zo strany pracovníčky TENENET a otec musel požiadať OO PZ Leopoldov o pomoc. Policajtom matka klamala, uviedla, že jej pracovníčka TENENET dovolila ponechať si dieťa v jej starostlivosti. Matka aj otcovi oznámila, že sú dohodnuté s pracovníčkou TENENET, a že maloletú mu neodovzdá, otec preto dňa 19.10.2021 podal na OO PZ trestné oznámenie vo veci marenia úradného rozhodnutia matkou. Matka s otcom nekomunikuje, maloletú drží u seba, úrady a políciu len zavádza. Neumožnila otcovi ani hovoriť s maloletou a rovnako ani jej sestre A., ktorá sa na

ňu pýta. Dňa 22.10.2021 požiadal otec o pomoc starostu obce P., tento mu zabezpečil motorové vozidlo aj sprievod k matke maloletých, ktorá spočiatku odmietala maloletú vydať, napokon ale po hrozbe, že bude volaná polícia, vydala maloletú Jessicu a oznámila, že si po ňu príde v nedeľu dňa 24.10.2021. Otec u maloletej hneď zistil, že je chorá, snažil sa jej doma podávať lieky, nakoľko mala teplotu 39 °C a na druhý deň obratom vyhľadal zdravotnú pomoc na pohotovosti, kde jej lekár predpísal antibiotiká. Z uvedených dôvodov preto otec matke odmietol maloletú vydať do starostlivosti, keď sa o to dožadovala dňa 24.10.2021. Podľa názoru otca sú deti u matky vystavené nebezpečenstvu, je ohrozené ich zdravie, život a zdravý vývoj. Sú v strese, matka sa o ne nevie postarať. Maloletá O. otcovi ukázala, ako ju matka fackovala. Matka je zdravotne labilná, už sa pokúsila o samovraždu (o čom otec predložil súdu doklady) a to za prítomnosti detí. Bol urobený výsluch maloletých, ktoré sa vyjadrili, že k matke nechcú ísť. Otec preto žiada, aby súd urýchlene konal, nakoľko doterajší stav, kedy deti sú uznesením súdu zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov, nie je v záujme maloletých, o čom súd mal vedomosť a napriek nekomunikácii rodičov nariadil dočasnú striedavú starostlivosť, čo svedčí o tom, že konal nesústredene. Preto žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie a jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

6. Matka v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu považovala rozhodnutie za správne a zákonné. Na dočasnom zverení detí do striedavej osobnej starostlivosti sa rodičia dohodli priamo na pojednávaní a preto súd takéto neodkladné opatrenie dňa 19.04.2021 nariadil. Už v deň jeho nariadenia otec toto opatrenie porušil, lebo matka sa nedostala k starostlivosti o obe deti. Otec dôvodil, že maloletá A. k nej ísť nechce a že plače. Nakoľko matka nechcela vyhrocovať aj tak napätú situáciu, tento stav v uvedenom dni (19.04.2021) akceptovala s tým, že v nasledujúci týždeň jej v určenom čase bude otcom odovzdaná aj maloletá A., čo sa nestalo dodnes, keď maloletú A. jej otec odmietol odovzdať. K náprave nedošlo napriek tomu, že sa obaja rodičia cestou ÚPSVaR v Dunajskej Strede podrobili psychologickému poradenstvu v o.z. TENENET Senec. Napriek tomu, že maloletá A. má matku rada, pri stretnutiach v dome otca chcela s matkou byť, pod vplyvom otca sa pred psychologičkou v TENENET o matke začala vyjadrovať s dešpektom, uvádzala o nej nepravdy, ktoré sa nikdy nestali a doslova korešpondujú s doterajšími nepravdivými vyjadreniami o matke zo strany otca a jeho rodiny. Keď sa upokojila, nadviazala s matkou pekný kontakt. Napriek tomu, že matka nikdy nechcela spáchať samovraždu, ani sa nikdy neliečila u psychiatra, otec maloletých toto o matke rozširuje vo všetkých písomnostiach, ktoré zasiela súdu a úradu práce. V prebiehajúcom konaní o úpravu práv a povinností k maloletým sa matka podrobila psychologickému vyšetreniu znalkyňou Lindou Katona, ktorá u matky nezistila žiadnu patológiu, obe deti s matkou komunikovali a hrali sa v prítomnosti znalkyne, čo vyvracia všetky účelové a zavádzajúce tvrdenia otca o tom, že deti sa matky boja a že im hrozí u nej nebezpečenstvo. Nepravdivé tvrdenia otca o matke ako o psychicky labilnej a zle matke, ktorá opustila deti, sa pravidelne opakujú vo všetkých jeho podaniach na súde. Najviac obľubuje tvrdenie o jej „samovražednom pokuse“ kedy bola hospitalizovaná v nemocnici v Bratislave. Okolnosti a dôvody hospitalizácie matky súvisia so správaním sa otcovej matky k nej a s dlhodobým psychicky náročným obdobím spolunažívania s otcom v dome jeho rodičov, ktoré vyvrcholilo dňa 08.01.2021, kedy ju vyhodili z domu bez peňazí, mobilu, ponožiek, len ľahko oblečenú a odmietli jej vydať deti. S veľkým úsilím a úplne vyčerpaná večer došla do G. Y., kde žije jej matka. Všetky nepravdivé, účelové a vymyslené tvrdenia otca maloletých podrobne vyvrátila matka vo svojich ústnych aj písomných vyjadreniach v predmetnom konaní, ako aj v trestnom oznámení, ktoré sa vyšetruje na OR PZ v Dunajskej Strede pod ČVS: ORP-65/1-VYS-Gc-2021. Nepravdivé tvrdenie otca maloletých, že matka údajne ušla od detí a vyšetrovala to polícia v Šamoríne, matka vyvrátila písomným potvrdením z OO PZ Šamorín, že nikdy v minulosti neriešili jej útek alebo nezvestnosť. Z dôvodu zavádzania a neplnenia dohôd zo strany otca uzavretých na stretnutiach v o.z. TENENET dochádza pri preberaní maloletých k opakovaným nezhodám medzi rodičmi. Nezhody spôsoboval otec maloletých tým, že najprv sa s matkou detí na niečom dohodol, potom to telefonicky zrušil, následne matku manipuloval do ďalšej telefonickej dohody o vydaní alebo prebratí detí, ktorú potom sabotoval tým, že keď bola matka v aute na ceste pre deti, nezdvihol jej telefón, nebol doma alebo v dome jej nikto neotvoril. On sám potom podsúval súdu, ÚPSVaR aj TENENET svoje zdôvodnenia a vysvetlenia, ktoré však boli účelové a nezodpovedali skutočnosti. Výsledok je ten, že maloletú A. matka od nariadenia striedavej starostlivosti vo svojej opatere nemala ani raz a styk s maloletou O. sa od 25.10.2021 vinou otca tiež nevykonáva. Dňa 04.10.2021 otec navštívil Univerzitnú nemocnicu v Bratislave s tým, že mal dňa 02.10.2021 úraz - pohmoždenie kolena. Od 04.10.2021 je práceneschopný a z uvedeného dôvodu žiadal od matky, aby mu doviezla maloletú O. na obdobie, kedy ju mal mať v osobnej starostlivosti. Nakoľko matka nevlastní auto, nešoféruje a ona sama si odvoz maloletej vždy musí zabezpečiť, preto žiadosť otca odmietla a otec si v stanovenom čase pre maloletú O. neprišiel. S odstupom niekoľkých dní si zabezpečil odvoz

maloletej, prebral od matky maloletú O. a už ju matke, rovnako ako A., nevydal, ktorý stav trvá až do súčasnej doby. Keď si dňa 25.10.2021 matka mala maloletú prevziať, otec uviedol, že O. je chorá a matke ju neodovzdal, hoci táto si pre dieťa prišla a liečebný režim z prechladnutia mohla maloletá dodržiavať aj u matky. V nasledujúci termín odovzdania detí a to dňa 08.11.2021 otec opäť matke odmietol deti odovzdať s poukazom na to, že s O. musí ísť ešte na kontrolu. Matka preto v dňoch 25.10.2021 a 08.11.2021 podala na OO PZ v Šamoríne aj oznámenie o tom, že jej od otca neboli deti vydané. Následne otec maloletých začal matku vydierať požiadavkami, že ak mu nepodpíše notársky overené prehlásenie, že mu bude na vlastné náklady vozit' dieťa (O.), tak jej O. vôbec nevydá. Hoci matka napokon takéto prehlásenie v snahe byť s deťmi aspoň pár dní cez Vianoce podpísala, otec jej opäť klamal a deti jej nevydal, sSmela ich na pár chvíľ pred Vianocami vidieť, odovzdať im darčeky ale nedovoliť jej ani to, aby si maloleté vzala na ruky. Z celej situácie je matka už zúfalá a cíti sa bezmocná. Hoci dňa 19.11.2021 podala na OS v Dunajskej Strede návrh na výkon rozhodnutia, ktorá vec sa vedie pod č.k. 22Em/1/2021, k náprave protiprávneho stavu nedošlo. Otec aj napriek snahe polície odmieta rozhodnutie rešpektovať. Navrhla preto napadnuté uznesenie ako správne potvrdiť.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 CSP a § 357 písm. d/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na rozhodnutie o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ohľadom rozhodujúcich skutočností dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Odvolací súd, ktorý rovnako ako súd prvej inštancie považuje návrh otca za nedôvodný, preto nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a dať za pravdu odvolateľovi, ktorý ani v odvolaní neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu odvolaním napadnutého uznesenia.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že na okresnom súde prebieha konanie vo veci samej o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom A. a O., v ktorom sa každý z rodičov domáha zverenia detí do jeho výlučnej osobnej starostlivosti. V priebehu konania rodičia podali na súd viaceré návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia, týkajúce sa výkonu osobnej starostlivosti o deti.

10. Na pojednávaní, konanom dňa 19.04.2021, matka navrhla, že je ochotná pristúpiť k dohode o dočasnom zverení detí do striedavej starostlivosti až do vydania meritórneho rozhodnutia v snahe zabezpečiť, aby obaja rodičia mali rovnocennú možnosť byť s deťmi za účelom budovania vzťahu s nimi a v priebehu pojednávania došlo o dohode rodičov na striedaní detí v týždenných intervaloch, preto požiadali súd o úpravu pomerov neodkladným opatrením v uvedenom zmysle, s čím súhlasil aj kolízny opatrovník. Preto súd prvej inštancie nariadil toho istého dňa neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s týždenným striedaním. K tomuto došlo za situácie, kedy len krátko predtým a to dňa 14.04.2021, bolo rozhodnutím Krajského súdu v Trnave pod sp. zn. 24CoP/16/2021-146 potvrdené predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 15P/1/2021-23 zo dňa 20.01.2021, ktorým súd nariadil otcovi maloletých odovzdať ich do starostlivosti matke na čas do právoplatného skončenia konania vo veci. Označené neodkladné opatrenie zo dňa 20.01.2021 bolo vydané z dôvodu, že maloleté deti, aj vzhľadom na ich vek, potrebujú starostlivosť matky (ktorá bola nútená spoločnú domácnosť opustiť), pričom otec odmieta deti matke vydať. Súd mal osvedčené, že je ohrozené bezpečie maloletých detí ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa deti zdržiavajú a je ohrozený ich duševný, telesný a citový vývin, pričom neprítomnosť ich matky môže mať negatívne následky na ich zdravý vývoj. Súd mal zároveň za osvedčené, že vo výchovnom prostredí otca dochádza k zlyhaniu a k ohrozovaniu práv maloletých detí a výchovné prostredie u otca nie je v záujme maloletých.

11. Za uvedených okolností bolo teda súdom prvej inštancie dňa 19.01.2021 nariadené na základe spoločného návrhu oboch rodičov neodkladné opatrenie o dočasnej striedavej starostlivosti. Dňa 27.10.2021 podal otec na súd predmetný návrh na zmenu neodkladného opatrenia, žiadajúc dočasne zveriť deti do jeho osobnej starostlivosti a matke upraviť styk s maloletými deťmi každú sobotu od 10.00

hod. do 15.00 hod. v bydlisku otca za jeho stálej prítomnosti a to z dôvodov opísaných vyššie (v bode 2 tohto uznesenia). Jeho návrhu vyhovené nebolo, keď prvoinštančný súd vyhodnotil návrh ako nedôvodný majúc za to, že otec neosvedčil potrebu ním požadovanej dočasnej úpravy pomerov. Odvolací súd je toho istého názoru, keď po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého rozhodnutia nezistil otcom vytýkané pochybenia.

12. Otec zdôvodňuje potrebu novej dočasnej úpravy tým, že zverenie maloletých do striedavej starostlivosti neplní svoj účel, rodičia nevedia spolu komunikovať, pri ich stretnutiach vznikajú konflikty. Podľa neho súd, ktorý o ich „nekomunikácii“ vedel, nemal nariadiť takéto neodkladné opatrenie. K tejto námietke otca treba uviesť, že to bol aj on (spolu s matkou maloletých), kto požiadal súd o nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia. Návrh rodičovskej dohody je v konaní o úpravu rodičovských práv a povinností vždy vítaný, najmä u rozhádaných rodičov je predzvesťou ich serióznej snahy usporiadať problémy, upustiť od neprimeraných požiadaviek na druhého rodiča a začať kultúrnym spôsobom vzájomne komunikovať a vychovávať deti na báze spolupráce. Preto súd takúto možnosť dohody akceptoval a žiadosti rodičov vyhovel, keď považoval takúto dočasnú úpravu pomerov za opodstatnenú vzhľadom na zistený skutkový stav a súladnú so záujmami maloletých detí. Odvolaciemu súdu neprislúcha preskúmať označené rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktoré nebolo napadnuté odvolaním a môže iba skúmať, či sa od vydania uvedeného rozhodnutia natoľko zmenili pomery, že je nutné nariadené neodkladné opatrenie zmeniť a vyhovieť navrhovateľovi. Toto však odvolací súd nezistil, pretože otcom uvádzané argumenty takúto potrebu zmeny dočasnej úpravy pomerov neodôvodňujú a preto súd prvej inštancie správne návrh otca zamietol.

13. Treba súhlasiť s názorom odvolateľa, že by súd mal pri rozhodovaní dbať na záujem maloletých a zabrániť prehlbovaniu konfliktov. Práve v uvedenom zmysle však treba chápať aj odvolaním napadnuté rozhodnutie. Je totiž zrejmé, že nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré otec požadoval, by nijako nebolo spôsobilé zabrániť konfliktom medzi rodičmi, ku ktorým dochádza počas styku a za prítomnosti maloletých detí, práve naopak. Otec totiž žiadal zveriť maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti s tým, že matka bude oprávnená stretávať sa s maloletými deťmi každú sobotu od 10.00 hod. do 15.00 hod. v bydlisku otca za jeho stálej prítomnosti.

14. Vychádzajúc z obsahu spisu je zrejmé, že rodičia prakticky pri každom odovzdávaní detí majú nejaké konflikty a ich zamedzeniu určite nepomôže, ak sa matka bude s deťmi za prítomnosti otca. Podľa názoru odvolacieho súdu v prípade vyhovenia otcovmu návrhu je tu hrozba oveľa výraznejších konfliktov medzi nimi. Nemožno predsa očakávať od rodičov maloletých, ktorí sa verbálne a fyzicky napádajú už počas toho krátkeho času kedy si odovzdávajú deti, aby sa nenapádali práve v čase, keď budú s deťmi zavretí spolu v jednej domácnosti (navyše v dome, kde otec býva aj s jeho matkou, ktorá má takisto k matke maloletých výrazne nepriateľský vzťah). V takom prípade by stretnutia matky s maloletými v domácnosti otca a za jeho prítomnosti vytvorili doslova optimálny priestor na vzájomné útoky, ktoré by mohli skončiť tragicky a to za prítomnosti maloletých, ktorí by boli rukojemníkmi svojich rodičov. Pokiaľ teda otec argumentuje v návrhu jeho zámerom zabrániť stavu, kedy deti budú prítomné pri vzájomných konfliktoch rodičov, treba uzavrieť, že takýto zámer nie je možné nariadením neodkladného opatrenia, ktoré požadoval, dosiahnuť. Žiada sa dodať, že otcom navrhovaná úprava pomerov nemôže byť súdom akceptovaná už s prihliadnutím na tú samotnú skutočnosť, že matka sa otca bojí, podľa jej tvrdení bola zo strany otca maloletých detí aj jeho matky psychicky a fyzicky týraná, podala tiež na nich trestné oznámenie. I keď uvedené skutočnosti budú preukazované v konaní vo veci samej, pre účely tohto skráteného konania ich treba považovať za osvedčené. Ani v prípade, ak by bolo dôvodné dočasné zverenie maloletých do otcovej starostlivosti (dôvodnosť takejto úpravy však v konaní osvedčená nebola) je však vylúčené žiadať od matky, aby sa stretávala s deťmi za otcom navrhnutých podmienok (v domácnosti, kde bola týraná, za prítomnosti osoby, ktorá ju týrala).

15. Otec tvrdí, že z konfliktných odovzdávaní majú deti zdravotné problémy, ktoré sú vyvolané stresovou situáciou a to bolesť brucha, nervozita, plač, nekľud. Odvolací súd poznamenáva, že za to nesú zodpovednosť obaja rodičia (v tomto štádiu konania nie je preukázané, že by vinu niesol iba jeden z rodičov a ak áno, potom ktorý). Vychádzajúc z vyššie uvedeného, na zamedzenie negatívnych vplyvov na psychiku detí nepostačuje v tomto prípade zmena súdneho rozhodnutia zrušením striedavej starostlivosti a zverením detí do starostlivosti jedného z rodičov s úpravou styku s druhým rodičom, ale len úprimná snaha rodičov o zlepšenie komunikácie a vzájomného rešpektu za pomoci psychologického poradenstva.

16. Vo svojom návrhu i podanom odvolaní otec dôvodil tiež tým, že matka nie je spôsobilá o deti sa riadne postarať, uvedené ale nepreukázal a jeho tvrdenia sa javia ako účelové. Pokiaľ sa otec domnieval, že matka nie je spôsobilá o deti sa riadne postarať, nie je zrejmé, ako potom otec mohol akceptovať dohodu na pojednávaní dohodu, ktorou rodičia požadovali maloletých dočasne zveriť do striedavej starostlivosti. Ak otec matkinu nespôsobilosť vyvodzuje z toho, že mal. Jessica ochorela počas pobytu u matky, odvolací súd uvádza, že ochorenie dieťaťa neznamená automaticky, že matka zanedbala starostlivosť o maloletú, mohlo sa tak stať aj počas pobytu u otca, pričom sa jednalo o bežné ochorenie. Ostatne, o tom, že v čase preberania maloletej od matky dňa 22.10.2021 nešlo o žiadny vážny stav svedčí aj skutočnosť, že otec s maloletou vyhľadal pohotovosť až na druhý deň poobede, čo vyplýva z predloženého lekárskeho nálezu, ktorý vystavila lekárka na pohotovosti dňa 23.10.2021 o 16:51 hod. Ani zo žiadneho iného dôkazu potom nemal súd osvedčené tvrdenie otca o nespôsobilosti matky postarať sa o deti. Vo veci samej je nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, v ktorom by mali byť obaja rodičia podrobení psychologickému vyšetreniu (rovnako ako obe maloleté deti), takže prípadnú nespôsobilosť jedného či druhého rodiča bude súd vyhodnocovať aj na základe výsledkov znalca. V súčasnosti však treba mať za osvedčené, že obaja rodičia sú spôsobilí starať sa o maloleté deti.

17. Ani námietka otca, že deti nechcú k matke ísť, neobstojí. Otec predložil ako dôkaz videonahrávku z odovzdávania maloletej O., ale odvolací súd tento dôkaz vyhodnotil ako dôkaz s minimálnou výpovednou hodnotou. To, že maloletá plače na videu nahratom otcom, nie je relevantným dôkazom na podporu tvrdení otca o tom, že maloletá nechce ísť k matke (nie je zrejmé za akých okolností bol dôkaz obstaraný, či nejde o účelový dôkaz, o scénu vytrhnutú z kontextu a pod.). Na krátkom zábere vidieť iba otca držiaceho na rukách maloletú dcéru, otec niečo dieťaťu povie a dieťa sa rozplače, zakrátko plač ustane, otec opäť dieťaťu niečo povie a dieťa sa rozplače. Uvedený dôkaz má veľmi nízku výpovednú hodnotu aj z dôvodu, že z nahrávky nie je zrejmé ani to, že sa skutočne jedná o odovzdávanie dieťaťa matke, pretože nie je vidieť, či je prítomná aj matka, prípadne aké iné osoby sú prítomné, nie je z nahrávky zrejmé, čo predchádzalo tejto scéne a napokon nie je ani zrejмый dôvod, pre ktorý maloletá plače, pretože otec hovorí na maloletú po maďarsky. Ak by aj táto konkrétna nahrávka zachycovala jednu situáciu z odovzdávania dieťaťa, nemusí zároveň poskytovať pravdivý obraz o tom, že by maloletá nechcela ísť k matke (všeobecne). Posúdenie vzťahu maloletých detí k matke (rovnako ako k otcovi) bude v danom prípade na znalkyni, ktorej posudok tak bude predstavovať relevantný dôkaz, ktorý potom súd rozhodujúci o veci samej vyhodnotí v kontexte s všetkými ostatnými vykonanými dôkazmi, túto úlohu však nie je možné vykonávať v predmetnom skrátenom konaní.

18. Ak otec tvrdí, že situácia medzi rodičmi sa stále viac vyhrocuje, z obsahu spisu vyplýva, že výrazný podiel na tejto situácii má práve otec maloletých. Tento síce v podaniach tvrdí, že matka zatajuje deti a nerešpektuje súdne rozhodnutie, avšak z obsahu spisu vyplýva, že je to najmä otec, kto absolútne nerešpektuje nariadené neodkladné opatrenie, v styku s maloletými matke zabraňuje alebo robí obštrukcie, čoho dôkazom je skutočnosť, že maloletú A. matka od nariadenia neodkladného opatrenia ani nemala vo svojej starostlivosti, pretože jej ju odmietol vydať a podobne ani stretnutia matky s maloletou Jessicou sa od 25.10.2021 vinou otca takisto nerealizujú. Matka z dôvodu nerešpektovania vykonateľného rozhodnutia súdu zo strany otca maloletých musela podať na súde návrh na výkon rozhodnutia. Odvolací súd nevidel žiadny dôvod na to, aby nariadil neodkladné opatrenie, ktorým by bez akýchkoľvek relevantných dôkazov došlo k odobreniu otcovho protiprávneho konania.

19. Odvolací súd pripomína, že základnou úlohou súdu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia týkajúceho sa starostlivosti o maloletých je poskytnutie provizórnej ochrany oprávneným záujmom maloletých detí v rámci zákonom stanovených procesných lehôt zabezpečujúcich rýchly zásah do pomerov účastníkov. Ochrana oprávnených záujmov maloletého dieťaťa musí byť vždy uprednostnená pred osobnými záujmami rodičov, prípadne iných osôb a v odôvodnených prípadoch vykonaná aj v rozpore s ich vôľou. Inštitút neodkladného opatrenia v konaniach týkajúcich sa starostlivosti o maloleté dieťa má teda slúžiť k ochrane práv dieťaťa v takých situáciách, keď sú práva dieťaťa zjavne ohrozené a úprava pomerov už neznesie odklad (do doby kým nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine vo veci samej). O takýto prípad tu však nešlo. Pomery medzi účastníkmi konania sú dočasne upravené primeraným spôsobom, ktorý reflektuje záujmy maloletých a ich právo na zachovanie rovnocenného kontaktu s oboma rodičmi, a tento stav nie je potrebné meniť dovtedy, kým súd v konaní vo veci samej na základe riadneho a úplného dokazovania (ktoré v konaní o neodkladnom opatrení nie je možné) nezistí, či jeden z rodičov nemá pre starostlivosť o deti lepšie predpoklady.

20. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd nerozhodoval, keďže toto patrí až konečnému rozhodnutiu (§ 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

21. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).